

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKI STUDIJ
Doc. dr. sc. Jadranka Nemeth-Jajić

**KNJIŽEVNI INTERESI UČENIKA MLAĐE ŠKOLSKE DOBI I NJIHOVO
POTICANJE**

Recenzenti: prof. dr. sc. Vlado Pandžić, (Filozofski fakultet u Zagrebu), prof. emeritus dr. sc. Ivan Mimica (Filozofski fakultet u Splitu)

***WEB predavanje** recenzirano u siječnju 2010. i prema Odluci donesenoj na 8. sjednici Vijeća Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu od 6. svibnja 2010. postavljeno na www.ffst.hr (sluzbenoj web stranici Filozofskog fakulteta u Splitu).*

ZNANSTVENO PODRUČJE: Humanističke znanosti

ZNANSTVENO POLJE: Interdisciplinarne humanističke znanosti

ZNANSTVENA GRANA: Metodike nastavnih predmeta humanističkih znanosti

STUDIJSKI PROGRAM: Učiteljski studij

GODINA I SEMESTAR: 4. i 5. godina Učiteljskog studija; zimski i ljetni semestar

GODIŠNJI FOND SATI: 60 (4. godina); 120 (5. godina)

TJEDNI BROJ SATI: 2 sata predavanja + 2 sata seminari (4. godina);

2 sata seminari + 2 sata vježbe (5. godina, zimski semestar)

1 sat seminari + 3 sata vježbe (5. godina, ljetni semestar)

NASTAVNI PREDMET: Metodika nastave hrvatskoga jezika

NASTAVNA CJELINA: Književnost u nastavi

NASTAVNA JEDINICA: Književni interesi učenika mlađe školske dobi i njihovo poticanje

NASTAVNA SREDSTVA: Računalno predstavljanje (PowerPoint)

CILJEVI NASTAVE: Uputiti na književne interese učenika mlađe školske dobi i na načine njihova poticanja radi osposobljavanja učitelja za poticanje književnih interesa učenika, za stvaranje čitateljskih navika i razvijanje kulture čitanja.

ZADATCI:

- steći uvid u književne interese učenika mlađe školske dobi
- steći uvid u postupke poticanja književnih interesa učenika mlađe školske dobi potvrđene u praksi
- potaknuti studente na kritički i kreativni pristup promišljanju načina ostvarivanja zadaća nastave književnosti

LITERATURA (ZA STUDENTE):

Hranjec, Stjepan: *Pregled dječje književnosti*, Školska knjiga, Zagreb, 2006.

Lučić-Mumlek, Kata: *Lektira u razrednoj nastavi*, Školska knjiga, Zagreb, 2002.

Nemeth-Jajić, J. – Dvornik, D.: *Priče Nade Iveljić u obzoru učeničkih očekivanja*, Zbornik radova «Zlatni danci 11», «Život i (djelo)vanje Nade Iveljić», Filozofski fakultet Osijek – Filozofski fakultet Pečuh, Matica hrvatska Osijek, Osijek (u tisku).

Rosandić, D.: *Metodika književnoga odgoja*, Školska knjiga, Zagreb, 2005. (poglavlje: Čitatelj/čitateljica, str. 190-199).

KNJIŽEVNI INTERESI UČENIKA MLAĐE ŠKOLSKE DOBI I NJIHOVO POTICANJE

Sažetak:

Učitelj, odnosno učiteljica uvelike mogu pridonijeti poticanju književnih interesa učenika, stvaranju čitateljskih navika i razvijanju kulture čitanja. Navedena tvrdnja potkrjepljuje se primjerima novijih istraživanja. Ujedno se pokazuje kako uloga istraživača, u koju se postavlja učitelj, odnosno učiteljica motivira i učenike i učitelje: nastava postaje živ i dinamičan proces kojemu smjer daje učitelj i konkretni učenici.

Ključne riječi: književni interesi, poticanje književnih interesa, učenici mlađe školske dobi.

1. UVOD

Može li se govoriti o krizi čitanja kad je riječ o učenicima mlađe školske dobi? Koliko rado oni čitaju? Što vole čitati? Kako ih potaknuti na čitanje? Kako ih zainteresirati za knjigu? Koliko učitelj uopće može utjecati na poticanje književnih interesa učenika? Sve su to pitanja na koja se u predavanju nastoji odgovoriti.

Nastava književnosti može biti snažan pokretač književnih interesa, što pokazuju odgovori studentica Učiteljskoga studija na pitanje kako su doživjele nastavu književnosti u tijeku svojega školovanja. One su navele mnoge lijepo dojmove među kojima izdvajamo ove:

U književnosti tuđe misli postaju naše, a naše misli djelima daju sasvim drugo svjetlo.

Svaki lik svoju priču priča, svaka rečenica svoju pouku skriva.

Uz nastavu književnosti moj um i kreativnost slobodno mogu rasti.

Cilj je predavanja uputiti na književne interese učenika mlađe školske dobi i na načine njihova poticanja, kako bi i učenici koje ćete kao buduće učiteljice uvoditi u književnost, mogli ponijeti tako lijepo dojmove sa sati književnosti što ćete im posvetiti.

U nastavku izlaganja predstavljamo novija istraživanja, koja su u funkciji ilustrativnih primjera književnih interesa učenika mlađe školske dobi i načina njihova poticanja.

2. RAZRADBA

2.1. Studentsko istraživanje naslovljeno *Književni interesi učenika mlađe školske dobi*, provedeno 2007. (ispitanici: učenici 1., 2., 3. i 4. razreda osnovne škole), pokazalo je sljedeće: učenici vole čitati, više prozu nego poeziju. Dječaci pokazuju posebno zanimanje za stripove, pustolovne romane i enciklopedije, a djevojčice za priče, dječje romane, igrokaze i poeziju. Sate lektire uglavnom vole. Na čitanje učenike najviše motivira naslov knjige, zatim ilustracije, pisac i debljina knjige. Pri izboru knjiga koje će čitati važna im je i preporuka odraslih (roditelja i učiteljice) te prijatelja.

2.2. Studentsko istraživanje naslovljeno *Književni interesi učenika mlađe školske dobi – prosudba učitelja*, provedeno 2007. pokazalo je da se prosudba učiteljica o učeničkim književnim interesima uglavnom podudara s izjavama učenika (tablica 1). Učiteljice posebno napominju kako se s učenicima dogovaraju o izboru lektire.

Tablica 1. Književni interesi učenika mlađe školske dobi – usporedni prikaz odgovora učenika i njihovih učiteljica

	UČENICI	UČITELJICE
Vole li čitati književna djela?	uglavnom DA	interes učenika: dobar i veoma dobar
Više vole čitati...	PROZU dječaci: stripove, pustolovne romane, enciklopedije djevojčice: bajke, priče, dječje romane, igrokaze, poeziju	PROZU (zbog događaja) POEZIJU (kraća je, dinamičnija) 1. i 2. r.: bajke, basne 3. i 4. r.: realne teme
Vole li učenici sate lektire?	uglavnom DA	DA – učenici sudjeluju pri izboru lektira
Što ih motivira na čitanje?	naslov knjige ilustracije preporuka odraslih i prijatelja pisac debljina knjige	tematika dužina djela ilustracije

Učiteljicama su bila postavljena još dva pitanja. Na pitanje: *Kako motivirate učenike na čitanje lektire?* učiteljice su navele postupke poznate u literaturi koji su im se potvrdili u praksi. To su ovi postupci: čitanje ulomka, iznošenje kratkog sadržaja, zanimljivosti iz piščeva života, zajedničko čitanje u razredu, razgovor o djelu, književna pisma,¹ top lista pročitanih djela, termometar čitanja,² praćenje novih izdanja.

Na pitanje *Kako povećati zanimanje učenika za čitanje?* učiteljice su iznijele ove prijedloge: krenuti od njihova interesa; pravilno ih motivirati; omogućiti učenicima čitanje u razredu; njegovati kulturu čitanja; pri analizi insistirati na razvijanju kritičkog mišljenja, kreativnosti i razumijevanju pročitana, a ne ostajati samo na razini reprodukcije.

2.3. Treći je primjer istraživanje naslovljeno *Priče Nade Iveljić u obzoru učeničkih očekivanja* (Nemeth-Jajić, J. – Dvornik, D., 2009.). Cilj toga istraživanja bio je, s jedne strane, ispitati koliko su priče Nade Iveljić današnjim mladim čitateljima bliske i zanimljive i kako ih oni prihvaćaju. S druge strane, nastojalo se pobuditi čitateljske interese učenika i pridonijeti stvaranju poticajna čitateljskog ozračja. Istraživanje je provedeno na uzorku od 121 učenika pet trećih razreda triju splitskih osnovnih škola.

Na pitanje *Koliko ti se sviđjela pročitana priča?* najveći broj učenika, njih 78 zaokružilo je odgovor «jako», dok je odgovor «osrednje» zaokružilo 27 učenika. Uvidom u odgovore na druga pitanja u upitniku utvrdile smo da je odgovor «osrednje» pokazatelj negativne recepcije kod 11 učenika, a pozitivne recepcije kod 16 učenika, pa je ukupno 27 učenika ili 23% onih kojima se pročitana priča nije dopala i 94 učenika ili 77% kojima se dopala, što upućuje na izrazito dobru recepciju.

Dobru recepciju potvrđuje i razredni projekt čitanja priča Nade Iveljić, koji je nastao na inicijativu učenika nakon provedenog istraživanja. Učenici su jedni drugima preporučivali njezine priče, čitali ih, razgovarali o njima. Za lektiru je, na njihov prijedlog, izabrana knjiga *Šestinski kišobran*.

Tako dobroj recepciji držimo da je pridonio i način provedbe istraživanja pa ga podrobnije opisujemo. Učiteljica se učenicima predstavila kao Nada Iveljić, što je odmah pobudilo njihovo zanimanje, a pitanja u upitniku imala su oblik nastavka razgovora književnice s učenikom. U prvome dijelu upitnika bilo je ponuđeno petnaest naslova različite tematike, što je svakom učeniku omogućilo izbor priče prema individualnim sklonostima.

¹ Književna pisma pišu učenici drugim učenicima koji čitaju istu knjigu ili pišu piscu knjige.

² Termometar čitanja je plakat s imenima svih učenika u razredu. Pored svojega imena učenici zapisuju naslov knjige koju trenutačno čitaju, nadnevak kad su počeli s čitanjem i kad su završili, te broj stranica koji su na dan pročitali. Plakat se nalazi na vidnome mjestu u učionici.

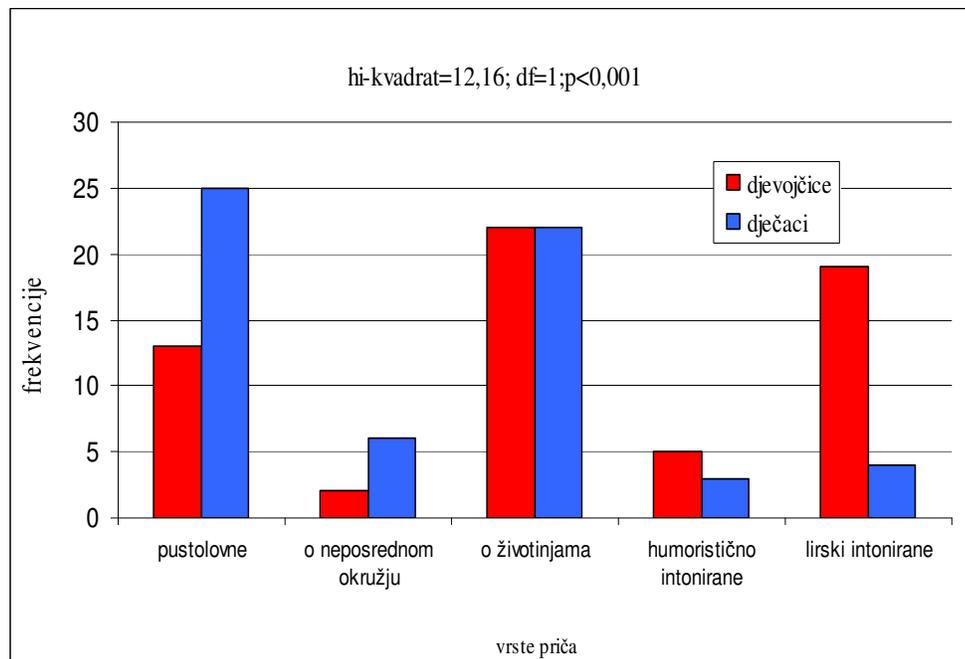
Slijedilo je čitanje izabrane priče i ispunjavanje drugoga dijela upitnika (upitnik u prilogu). Navodimo zanimljivije rezultate.

Tablica 1. Što te privuklo upravo tom naslovu?

N=123

kategorije	primjeri odgovora	f
tematika	<i>Privukao me pustolovni duh.</i>	48
radnja	<i>Pa želim vidjeti zašto ne smije izaći crnoglavi.</i>	4
osobni motiv	<i>Privuklo me to što volim sve o ljubavi, a srce je simbol ljubavi.</i>	23
zanimljivost	<i>Jer je naslov zanimljiv.</i>	16
neobičnost	<i>Privuklo me to ako je ona kradljivica, kako može imati nježno srce?</i>	16
ton	<i>Mislim da je ta priča šaljiva.</i>	9
jezičnostilska obilježja	<i>Privuklo me Sunčić i mjesečić. Smiješna mi je igra riječima. Ovdje od sunca pretvore sunčić, a od mjeseca mjesečić. To me privuklo.</i>	4
ostalo	<i>Zato jer je nisam nikad čitala.</i>	3

Na pitanje: Što te privuklo upravo tom naslovu učenici su dali ukupno 123 odgovora koje smo razvrstali u kategorije navedene u tablici 1. Učenike najviše privlači tematika: najčešće pustolovna. Bliska tematici je radnja, a u tu su kategoriju uvršteni odgovori u kojima se navode pojedinosti događaja. Učenici češće biraju i naslove koji sadrže ono što ih inače privlači pa bi o tome željeli i čitati (kategorija osobnih motiva). Privlače ih i naslovi koje doživljavaju općenito zanimljivima, smiješnima, neobičnima. Iako su jezičnostilska obilježja male čestine javljanja, ona upućuju na razvijenu sposobnost estetskoga percipiranja, kao što to pokazuje navedeni primjer odgovora.

Slika 1. Književni interesi učenika - tematika

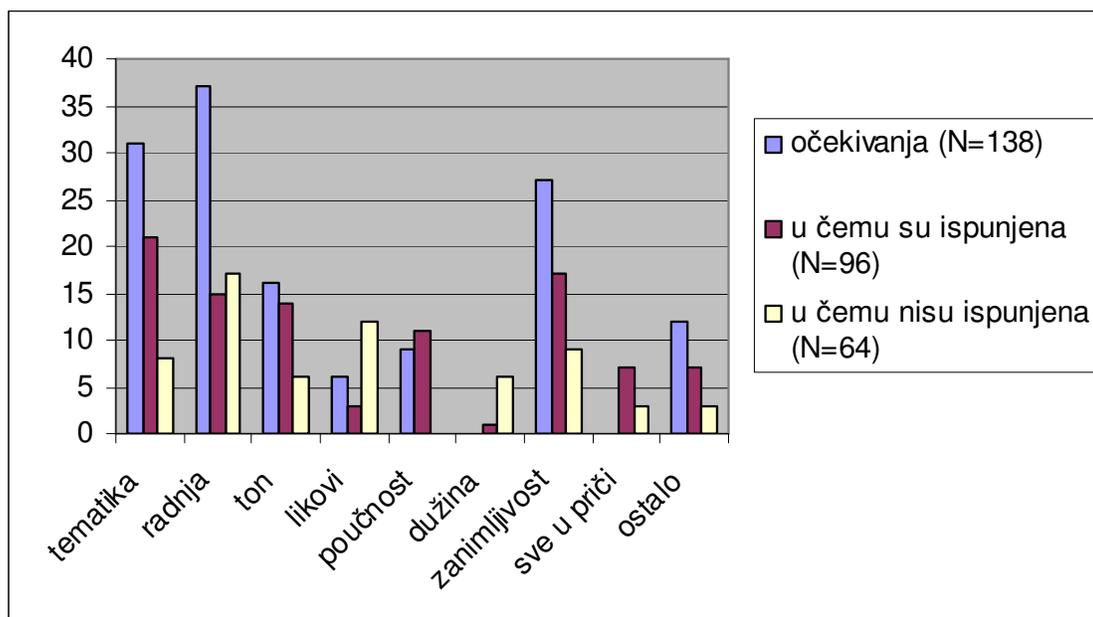
Na slici 1 vidljivo je da je u toj dobi najizraženije zanimanje učenika za pustolovna djela i priče o životinjama, zatim za priče o neposrednom okružju i humoristično intonirane, dok djevojčice pokazuju jače izraženo zanimanje za lirski intonirane priče.

Tablica 2. Što očekuješ od priče s tim naslovom?

N=138

kategorije	primjeri odgovora	f
tematika	<i>Očekujem da u toj priči piše sve o semaforu.</i>	31
radnja	<i>Da papučice spavaju ispod kreveta i djevojčica ih je tražila.</i>	37
ton priče	<i>šaljiva, čudesna, uzbuđljiva, napeta, radosna</i>	16
poučnost	<i>Od priče Semafor očekujem da me pouči da jako pazim kada je crveno, a kada zeleno.</i>	9
likovi	<i>Očekujem da će likovi biti živi dupin i djeca.</i>	6
zanimljivost	<i>Očekujem da bude veoma zanimljiva.</i>	27
ostalo	<i>Očekujem da je maštovita i puna truda.</i>	12

Učenička očekivanja najviše se odnose na tematiku i radnju. Visoka učestalost navođenja radnje upućuje na probuđenu znatiželju učenika: predviđanje događaja na temelju naslova priče, naime, pokazatelj je pripremljenosti za aktivno čitanje, dok uspostavljene kategorije tematike, radnje, poučnosti, likova i tona priče pokazuju da su učenička očekivanja u velikoj mjeri određena onim strukturnim elementima kojima se pridaje pozornost u školskoj interpretaciji narativnoga teksta.

Slika 2. Učenička očekivanja i njihova (ne)ispunjenost

Odnos između učeničkih očekivanja i njihove ispunjenosti, odnosno neispunjenosti prikazan je na slici 2. Vidljivo je da su učenička očekivanja u pogledu poučnosti ne samo ispunjena nego i premašena, što pokazuje da učenici uočavaju bitno obilježje priča Nade Iveljić. Ona su također uvelike ispunjena u pogledu tematike i tona priče, što je i razumljivo jer se na temelju naslova u velikoj mjeri mogu predvidjeti ta obilježja priče, a znatno su ispunjena i u pogledu zanimljivosti.

U pogledu radnje gotovo su podjednako ispunjena, odnosno neispunjena, što je također razumljivo jer su učenici predviđali pojedinosti događaja, koji se naravno ne moraju podudarati s događajima u priči. Tako jedna učenica, odgovarajući na pitanje u čemu je priča ispunila njezina očekivanja, navodi: »Ispunila mi je da lijeva papučica spava«, a u čemu nije: «Zato što desna papučica nije spavala».

Dužina priče, iako nije bila istaknuta u učeničkim očekivanjima, sada je zapažena. Učenici uglavnom navode da su očekivali dužu priču.

Tablica 3. Razlozi za preporuku priče prijatelju/prijateljici

N=121

kategorije	primjeri odgovora	f
zanimljivost	<i>Jer je zabavna, zanimljiva i najviše dok je čitaš uživaš.</i>	34
svidanje	<i>Zato da i oni osjete tu prelijepu priču.</i>	30
poučnost	<i>Ovu priču bih preporučila mojoj prijateljici Leonardi jer ova priča poučava da se nije lijepo svađati, a ona se često svađa.</i>	21
ton priče	<i>Zato što je šaljiva. Preporučila bih je zato što je nježna.</i>	19
tematika	<i>Zato što moji prijatelji vole dupine.</i>	10
kratkoća	<i>Bi zato što je kratka.</i>	2
ostalo	<i>Tako da zna što je u mojoj priči.</i>	5

Kao razloge za preporuku ili nepreporuku priče učenici najčešće navode zanimljivost i svidanje, odnosno nezanimljivost i nesvidanje. Naravno, ono što nam se i samima dopada i što nam je zanimljivo, preporučili bismo i drugima, i obratno.

Važnim razlogom za preporuku učenici smatraju i poučnost, što se također može objasniti školskom interpretacijom književnih tekstova. Pridaju važnost i tonu priče, to jest preporučili bi priču najčešće zato što je smiješna, duhovita, šaljiva.

Tablica 4. Razlozi za nepreporuku priče

N=36

kategorije	primjeri odgovora	f
nesvidanje	<i>Zato jer se ni meni nije svidjela pa se možda neće ni njemu svidjeti.</i>	5
nezanimljivost	<i>Zato jer je ipak malo dosadna.</i>	11
kratkoća	<i>Jer bi rekao: ova je priča premalena.</i>	8
tematika	<i>Ne bi jer nema puno pustolovina.</i>	4
ostalo	<i>Mislim da ja najbolje shvaćam zemljopis, a većini bi to bilo dosadno. Zato jer to želim znati samo ja.</i>	8

Na pitanje *Zašto ne bi preporučili priču* učenici su dali 36 odgovora, a na pitanje *zašto bi* 121 odgovor, pa je i to pokazatelj jako dobre recepcije priča Nade Iveljić. Od razloga zbog kojih priču ne bi preporučili pozornost privlači kratkoća. Iako taj odgovor po učestalosti nije znatan ($f=8$), može se objasniti psihološkim razlozima: u toj dobi izraženom željom da se bude «velik» i sa spremnošću prihvaćanja izazova - duga priča izazov je učenicima koji sebe u trećem razredu doživljavaju već pravim čitačima.

Da nas učenički odgovori uvijek mogu iznenaditi, pokazuje primjer odgovora u kategoriji ostalo. Učenik je za priču *Mrav na zemljopisnoj karti* izjavio da ju ne bi preporučio, a kao razlog naveo je: *Zato jer to želim znati samo ja*, što je zapravo pokazatelj izvrsne recepcije.

Tablica 5. Savjeti književnici

N=111

kategorije	f
tematika (pustolovna, ljubavna, priče o životinjama)	62
književna vrsta (pjesme, romani, bajke, igrokaz)	14
ton priče (šaljive, smiješne priče)	8
dužina (duže priče)	10
pohvala književnici	10
ostalo	7

Nada Iveljić dobila je 111 savjeta. Najviše ih se odnosi se tematiku ($f=62$). Učenici uglavnom predlažu pustolovnu i ljubavnu tematiku, te priče o životinjama, a najčešće navode i naslov priče koju bi željeli da Nada Iveljić napiše, primjerice: *Molim vas da mi napišete priču Mornar Šime; Savjetovao bih vam Ukradeno blago neprijatelja; Mislím da tvoje priče čítaju najviše trećaši. A oni se najviše zaljubljuvaju. Pa bih ja dala naslov: `Tko se zaljubio`.*

Nekolicina učenika predlaže književnici neka piše pjesme, zatim romane, bajke, a jedan učenik navodi igrokaz, što pokazuje zanimanje učenika i za te književne vrste.

Učenici nadalje predlažu šaljive i smiješne priče, te duže priče ($f=10$), što je u skladu s odgovorima na prethodna pitanja.

Pohvale književnici ($f=10$) pokazatelj su izrazito pozitivne recepcije pročitane priče. Evo nekoliko primjera tih odgovora: *Bila vam je jako dobra priča i zanimljiva; Pročitala sam puno tvojih priča i odlične su i želim vam reći `samo tako`;* *Da su priče zanimljive i da mi je drago što dobivaš nagrade.*

Evo i nekoliko odgovora uvrštenih u kategoriju «ostalo» ($f=7$): *Ja bih vam savjetovala da napišete knjigu o vašem životu kako ste ga proveli; Ja ću možda biti književnica već sam napisala jednu priču; Savjetovao bih vam da napišete neke priče i s nesretnim završetkom.*

Istraživanje je potaknulo usporedbu dviju priča s istim motivom - motivom maslačka. Riječ je o priči Nade Iveljić *Padobranac* i bajci Sunčane Škrinjarić *Plesna haljina žutog maslačka*, što je bila lektira u drugome razredu. Učenici su uspoređivali: temu, mjesto i vrijeme radnje, likove, maslačkove prijatelje, opis likova, opis prirode, tko vodi dijalog, imenice koje se odnose na maslačka, pridjeve kojima je opisan maslačak, glagole kojima se saznaje što maslačak radi te usporedbe. Na kraju su odgovarali na pitanja: *Koja ti se priča više sviđela? Zašto?*

3. ZAKLJUČAK

Istraživanja pokazuju: Uloga istraživača, koju preuzima učitelj, odnosno učiteljica motivira i učenike i učitelje. Kod učitelja razvija unutarnju motivaciju za rad: nastava postaje živ i dinamičan proces, ne uvijek predvidiv, kojemu smjer daje učitelj i konkretni učenici.

Kad je riječ o učenicima mlađe školske dobi, tvrdnju o krizi čitanja ipak valja uzeti sa zadržskom.

Učitelj, odnosno učiteljica uvelike mogu pridonijeti poticanju književnih interesa učenika, stvaranju čitateljskih navika i razvijanju kulture čitanja, a što su predstavljeni primjeri i pokazali.

Prilog 1. To sam ja... (predstavljanje učiteljice učenicima kao književnice Nade Iveljić)

Rodila sam se u Zagrebu 4. travnja 1931., malo prije vaših baka i djedova. Završila sam klasičnu gimnaziju i filozofski fakultet. Jedno vrijeme sam radila kao profesorica hrvatskoga jezika. Pjesme, priče, igrokaze i romane objavljujem već pedeset godina. Objavila sam dvadeset tri knjige za djecu (*pokazati knjige*). Dugo godina bila sam urednica dječjeg časopisa «Radost». Dobila sam nagradu «Grigor Vitez» za knjigu *Šestinski kišobran*, a nagradu «Ivana Brlić Mažuranić» za knjigu *Dođi da ti pričam*.

Moje djetinjstvo bilo je vrlo sretno. Otac me stalno poticao na čitanje knjiga i zato sam ju jako zahvalna. Valjda sam stoga i postala književnica.

Kad sam bila mala, imala sam ljubimca – medvjedića Harija. On me pratio na putovanjima i znatiželjno virio iz mog ruksaka (*pokazati medu*). Kasnije sam sama izrađivala igračke za svoje unuke. Jako volim djecu. S vama se osjećam dobro i uživam u vašoj iskrenosti. Rado vas posjećujem u školi.

Volim pisati o Zagrebu, svome rodnom gradu, ali i o drugim dijelovima naše domovine. Takve priče možete čitati u knjizi *Šestinski kišobran*. Pišući tu knjigu, lijepo sam se u mašti naputovala i zabavila u društvu junaka svojih priča. Bilo bi mi drago da ih i vi upoznate i da vas razvesele.

U mojim pričama susrest ćete različite likove, one s kojima se svakodnevno susrećemo i one bajkovite. Zato vas pozivam da otvorite knjigu i da vam čitanje prođe u ugodnom druženju sa mnom i s mojim pričama. Knjiga je radost za svako dijete. Čudesna je jer može ponoviti doživljaje koji su već prošli. Knjiga nam pjeva, govori, plače i smije se s nama. Ona je naš najbolji prijatelj jer nas nikada ne ostavlja same. Draga djeco, želim vam puno pročitanih knjiga.

Prilog 2. Upitnik (I. dio)

1. Sve su ovo naslovi mojih priča za djecu. Izaberi po naslovu koju bi priču najradije čitao/čitala.

Pronađeno blago
Svadičica
Vrata od zlata
Dupin Duni
Raskrižje
Podstolonasljednik
Brod nasukan na planini
Sunčić i mjesečić
Papučice – spavalice
Kad puževi putuju
Ne izlazi, crnoglavi!
Kradljivica nježnog srca
Semafor
Pravi neboder
Mrav na zemljopisnoj karti

2. Najradije bih čitao/čitala priču: _____.
3. Što te privuklo upravo tom naslovu?
4. Što očekuješ od priče s tim naslovom?

Upitnik (II. dio)

1. Koliko ti se svidjela moja priča? Zaokruži odgovor:
nimalo samo malo osrednje jako
 2. Je li priča ispunila tvoja očekivanja? Zaokruži odgovor:
DA ni DA ni NE NE
- U čemu je:
U čemu nije:
3. Bi li tu priču preporučio/preporučila prijatelju ili prijateljici? Zaokruži odgovor:
DA ni DA ni NE NE
- Zašto bi:
Zašto ne bi:
4. Tvoj mi je savjet dragocjen jer bih željela pisati priče koje će djeca rado čitati. Što bi mi savjetovao/savjetovala?

Literatura:

- Bamberger, Richard: *Teorija i praksa čitateljskoga odgoja*, Wien, 1996.
- Hranjec, Stjepan: *Pregled dječje književnosti*, Školska knjiga, Zagreb, 2006.
- Iveljić, Nada: *Dođi da ti pričam*, Znanje, Zagreb, 1998.
- Iveljić, Nada; *Nebeske barke*, Mozaik knjiga, Zagreb, 2001.
- Jaus, Hans Robert: *Estetika recepcije*, Nolit, Beograd, 1978.
- Lučić-Mumlek, Kata: *Lektira u razrednoj nastavi*, Školska knjiga, Zagreb, 2002.
- Nemeth-Jajić, Jadranka – Dvornik, Dijana: *Priče Nade Iveljić u obzoru učeničkih očekivanja*, Zbornik radova «Zlatni danci 11», «Život i (djelo)vanje Nade Iveljić», Filozofski fakultet Osijek – Filozofski fakultet Pečuh, Matica hrvatska Osijek, Osijek (u tisku).
- Nemeth-Jajić, Jadranka – Dvornik, Dijana: *„Plesna haljina žutog maslačka” Sunčane Škrinjarić u nastavi lektire*, Zbornik radova «Zlatni danci 10», «Život i djelo(vanje) Sunčane Škrinjarić», Filozofski fakultet Osijek, Filozofski fakultet Pečuh i Matica hrvatska Osijek, Osijek, 2009., str. 203-216.
- Rosandić, Dragutin: *Metodika književnoga odgoja*, Školska knjiga, Zagreb, 2005.